



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

mittens ad sedē apostolicā, inter sacerdotiū & regnum
controuersia dirimere satagebat: Cuius legationis pri-
marius fertur extitisse Cluniacensis abbas, Imperatori
cōmendatissimus, apostolico etiā præsuli sanguine cōiun-
ctus: Is verò mirā intendit operā reconciliandis virisq;
fidelis aprocrisarius, fidelis zelator pacis, per cuius in-
stantiā factū est, vt eodē anno synodus Romæ in Cōstan-
tina basilica celebraretur: Ibi ex omni Christiano orbe,
archiepiscopis, episcopis, abbatibus, & nobilibus cōgrega-
tis, coperunt agi primo die causa priuata duorū de Me-
diolanensi episcopatu comendantiū: & ea contētio pri-
mā diē finiebat. Deindē Lucensis episcopus Pisanos im-
petebat. Tum surgēs quidā ex episcopis, libera voce pro-
testatur: Dominus noster Papa ex omni orbe Christiano
episcopos ac primarios viros euocauit: illi verò parētes,
terra mariq;, varia pericula transeuntes aduolārunt,
non vt particulares controuersias dirimerent: Illis enim
provincialiū cura suffecerat: sed erat, vt arbitror, gra-
uius aliquid, quod de suo queng; exciret: dignetur ada-
perire dominus noster, quod in animo habet: vt rebus pu-
blicis per summā diligentia cōstitutis, suo quisq; gregi
aduigilās reuertatur in locū vndē pdierat. Ex hac ver-
borū formula intelligāt qui nouerūt, quid sequētia se-
cula addiderint blandimentorū, vt Sanctissimus domi-
nus noster appelletur Papa, qui tū simpliciter dominus
noster est vocatus: idē perpendens apud principes secu-
lares.

CAPVT XXXVIII.

Tvm summus pōtifex: Postquā, inquit, Dominus
seruum suum in hunc locū immeritum prouexit,
scēq; de illo quod voluit, & præsens tum Henricus rex
Germanie in me violentiā admisit, vidi mala quæ con-
tiggerant in populo, plurimas cades, rapinas, & sanguinis

immodicam effusionem : quarum rerum commiseratione commotus, feci quod articulus necessitatis videbatur imperare : nec tamen factum defendo, sed infirmitatis meae contemplatione deprecatum esse cupio. Illud verò quod in tentorijs factum dicitur priuilegium, vobiscum & cum omni ecclesia cõdemno. Tum Bruno Siguinus episcopus : Gratias, inquit, altissimo Deo, quod papam audimus proprio ore damnantem priuilegium, quod prauitatem & heresim continebat. Indè quidam satis cauillatorie : Si ergò heresim cõtinebat, qui indulget, hereticus fuit. Quod verbum accipiens Iohannes Caietanus : Tunc, inquit, Romanum pontificem audientibus nobis de heresi accusas ? Scriptum illud non rectum erat, sed hereticum non fuit. Tum alius : Ne illud quidem prauum debet iudicari, quod liberandis & redimendis fratrum animabus fuit impensum, cum Dominico precepto etiam animas ponere pro fratribus iubemur. Hanc verborum alternationem excipiens summus pontifex, maximè heretici vocabulo contremiscens, erpergiscitur, & manu indicto silentio : Audite, inquit, fratres. Ecclesia ista, cui immeriti præsumus, heresim nunquàm defendit : nunquàm in ea heresis valuit : sed omnes hereses hìc sunt exterminatae. Hìc Arriana, Etychiana, Sabelliana, Photiniana, & quacunque illa caput posuere. Sensit ecclesia precem pro se Domini velidam & efficacem : Ego, inquit, pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua : Iniuriam illam à sinceritate auertite : Heresim, licet peccator sim, nunquàm agnouimus. Hac interim satisfactione, sessio illa dirempta est. Proximo die Papa audiendis priuatim Caesaris oratoribus operam impendit. Erant abbas Cluniacensis. Iohannes Caietanus, & Petrus Leonis Urbis praefectus : Hi

sa-
tem
Cuno
put
dam
Petro
fuit,
spons
guine
culcat
ges in
pradia
contule
sit don
de iure
torijs à
tis cont
rum de
Hanc F
pus Pra
missus l
do : &
necne,
te me po
tos, &
hac sed
iuristr
ab hac
Subseq
gerem
sonuisse
ac eius

faris causam, quātum poterant, ornauēre. Proxima au-
 tem quæ fuit Veneris dies, cum redirent in synodum, &
 Cuno Prænестinus episcopus excommunicationē in ca-
 put Caesaris intentatam, authoritate cōcilij comprobā-
 dam contenderet, restiterunt illi in faciē, Iohannes cum
 Petro memorati: Sed Papa Paschalis ea moderatione
 fuit, vt sedatis contentionibus ita loqueretur: Ecclesia
 sponsa Christi primitiuis temporibus, cum martyrum san-
 guine diffunderet, apud Deum floruit, inter homines con-
 culcata: Successere tempora quibus Imperatores & re-
 ges in eam versi, munificentia plurima condecorarent,
 pradia & possessiones in eam conferentes: Quod ergo
 contulerunt, quis interim auferet? Habeat mater eccle-
 sia dona principum, dispenset, conferat, tribuat, quibus
 de iure poterit & voluerit. Ego priuilegiū, quod in ten-
 torijs à nobis extortum est, quia papa Gregorij VII. sci-
 tis contradicit, dum omnem ille inuestituram ecclesia-
 rum de laica manu interdicat, ego quoque condemno.
 Hanc Papæ sententiam excepit Cuno cardinalis episco-
 pus Prænестinus: Ego si huius sedis verus fuerim & à te
 missus legatus, in hac synodo ex te Papa audire contē-
 do: & si quæ à me legitime facta sint, rata esse iubeas,
 necne, propalam edicito. Tum pontifex: Cōsueuēre an-
 te me pontifices à se missos in quasque prouincias lega-
 tos, & eorum legitime facta comprobare: & ego te ab
 hac sede missum frater episcopo palam confiteor, & quæ
 iuris tramite seruato à te peracta sunt, ego confirmo: &
 ab hac sancta synodo nil dubitandum, quin roborentur.
 Subsequentus autem Cuno ait: Cum in Transmarinis a-
 gerem pro terræ sanctæ subsidio, & horribilis rumor in-
 sonuisset, Henricum regem in Romanum pontificem,
 ac eius sedis cardinales & episcopos, cum vniuerso clero

& populo Romano, vincula, spolia, praeda, verbera, ne-
 ces intendisse: quod erat horridū auditu, contremuit: &
 in virtute legationis mox excommunicationis gladiū, in
 caput contumacissimū distinxit: per Graciam, Vngari-
 am, Germaniā, & omnes quas pertransiui prouincias pu-
 blicaui: ea vt rata sint hoc sacro concilio depono. Tum
 Viennensis episcopi legati & litera idem poposcerunt.
 Vario tum assensu perstrepsit aula: Minor erat contra-
 dictio: Nihil tamen propter quorundam con-
 traditionē illo potuit die peragi. Postero die nonnulla
 sunt in concilio cause terminatae: Apertū de super de-
 cretum non legitur, sed quores statu fuit, in eo perman-
 si. Crediderim motū Romanorū tum à Petro Leonis viro
 in Vrbe potentissimo formidatū, quod tum Romanis
 iniusta deponere videretur Imperator. Et tamen se-
 velim, quid tum in contentione fuerit? Si non aliud Im-
 perator poposcit, quā vt manente ecclesijs & mona-
 sterijs vacantibus libera electione, solā de pradijs in-
 stituta, quae vocatur regaliū concessio, ad illum pertine-
 ret, instum poscere videbatur: idq; generalis vsq; hodie
 obseruantia ad nostra tēpora comprobauit. Si verō cum
 regaliū collatione omnē sibi voluit Imperator petiti-
 de persona prouisionem, violentū & iniurium videbatur
 quod poscebat. Idq; fuisse creditur, quod inter reges
 & sacerdotiū tum fuit in cōtrouersia. Per Germaniam
 verò tū multiplicata sunt mala: partibus hinc inde ferri
 pro iustitia decertantibus. Conradus in diocesi Her-
 polensi pro suo, quem Imperator indulgit, dominatu se-
 tangebatur: incēdia, praeda, caedes in aduersantes intentā-
 bat. Ex aduerso Moguntinus pro ecclesia decertans, ne
 minora incommoda aduersantibus ingerebat. Nec satis
 apparet, si quid quisq; posceret satis intelligeret. Pet-

rat uterq; non iniustam fouere causam: poterant res, ut modo sunt, facili momento ad concordiam perduci. Sed tum permittente Domino, tante sunt in regionibus cædes peractæ, tanta patrata latrocinia, incendia facta, ut incredibile dictu sit, quæ vastitate ecclesiarum & monasteriorum prouentus sint ad nihilum redacti.

CAPVT XXXIX.

HAc diuersitate diu inualecente, cum pax in orbe Christiano floreret, infelix Germania quietem nesciebat: sed partium studia in se exardescencia, inuicem multa irrogare damna non cessabant. Dedit nature arbiter Deus (incertum quæ mente) signum iracundæ commotionis: Nam terremotus insignis in Germania & Italia fuit: Concussa ædificia solidissima: integræ ciuitates conscissæ: & in ecclesia Leodiensi in vigilia Dominicæ Ascensionis, cum decem collegiorum membra in unam maioris ecclesiæ basilicam conuenissent ad sacra solennia peragenda, vix primus psalmus erat peractus, subito sereno celo repentina ingruerant tenebræ noctem intentantes: Consternatis mox tantus nubium sonitus instrepuit, ut nunquam par aut maior collisio fuerit audita. Fulgur quoque tam terribile alio in tempore se cunctis ciuitatibus quasi de proximo ingerebat, ut quanuis distantissima essent vrbes, quæque tamen supra suum esse caput vibratum arbitraretur. Imperator tum in Italia agens, cum ad pontificis conciliationem crebros misisset nuncios, nihil aliud accepit responsi: Se, qui in eum excommunicationis sententiam non tulisset, non illam posse sustollere, nisi ex arbitrio patrum, qui synodo interfuissent. Deinde proximo anno Papa Paschalis obdormiuit, ipso die Resurrectionis Dominicæ